

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Concept verslag van het Gebruikersplatform Drents-Friese Wold

1 september 2025 in Diever

Aanwezig: Marjolein van Tiggelen (ruiters), Annemiek Hamberg (IVN), Lysander van Oossanen (Staatsbosbeheer), Henk van Veldhuizen (Wapser gemeenschap), Jurrien Hummel (Plaatselijke Belang Elsloo), Eric Menkveld (Natuurmonumenten), Gerrie Ebbeling (gemeente Westerveld), Mindert van der Velde en Jan Everts (Hoogersmilde), Hannie en Hiltinus de Vegt (IVN Ooststellingwerf), Jolande Spiering (ruitergebruikersgroep Dwingelderveld), Hans Haerkens – Voorzitter Overlegorgaan, Catrien Scholten – Secretaris Overlegorgaan
Met kennisgeving afwezig: Uko Vegter (Het Drentse Landschap)

Welkom

Hans Haerkens heet iedereen van harte welkom. Hij is blij met de opkomst. Hij geeft een toelichting op het waarom van de gebruikersgroepen. Met een nieuwe organisatiestructuur voor advisering van het Overlegorgaan, hebben we een belangrijke plek toegedeeld aan de gebruikersgroepen. Er zijn 4 werkgroepen met professionals die werken aan (1) Landschap, Cultuurhistorie en erfgoed, (2) Duurzame Recreatie en Toerisme, (3) Vitale landbouw en (4) Communicatie. En daarnaast voor ieder van de natuurgebieden een gebruikersgroep. Gebruikersgroepen zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van dorpsverenigingen, buitensportverenigingen, historische verenigingen en natuurverenigingen. Doel is om twee keer per jaar de ontwikkelingen te bespreken met de (vertegenwoordigers van) mensen die het gebied regelmatig bezoeken. Samen kijken we hoe de opgaven voor natuur, de plannen voor ontwikkeling, in de praktijk uitpakken. Zijn er knelpunten die we met elkaar moeten oplossen, zijn er verbeteringen mogelijk enzovoort. Gebruikers kennen het gebied bij uitstek en weten wat er leeft onder inwoners. Door korte lijntjes, kunnen we escalatie en misverstanden voorkomen.

We zijn met veel mensen in ons land, die steeds vaker buiten bewegen en buiten recreëren ontdekken. Dat levert druk op het gebruik van de buitenruimte en natuur. We moeten het samen doen; meer ruimte is er niet, dus dat vraagt ook van tijd tot tijd een beetje meer rekening met elkaar houden en accepteren dat niet alles overal kan. We verwachten dat er in samenspraak en goed overleg veel kan en meer kansen benut kunnen worden dan wanneer ieder voor zich strijdt.

Verslag van 9 december 2024 Gebruikersplatform Drents-Friese Wold en 10 maart 2025 – kick off

Er zijn geen opmerkingen over de verslagen

Presentatie ambitieplan

Catrien Scholten licht aan de hand van de vooraf toegestuurde presentatie het ambitieplan toe. Na een aantal jaren van beperkte voortgang in het gebied, heeft het Overlegorgaan unaniem uitgesproken dat we behoefte hebben aan een nieuw gedeeld toekomst plan. In 2015 hadden we een vergelijkbaar plan, de Ontwikkelagenda 2015-2020. Door corona en onzekerheid over toekomst van de Nationale Parken is er in 2020 geen nieuwe ontwikkelagenda opgesteld. Met de aantreding van Hans Haerkens als nieuwe voorzitter in 2024 zijn we aan de slag gegaan met een ambitieplan. Wat nu voorligt is een concept. Het is de bedoeling dat het Overlegorgaan het concept op 18 september vaststelt.

Het gebied waar we met elkaar over praten, 3 natuurgebieden – Dwingelderveld, Drents-Friese Wold en Holtingerveld – en het tussen- en omliggende landschap, is een mooi gebied, waar velen, zowel inwoners als bezoekers, jaarlijks van genieten. Nationale Parken zijn niet alleen natuur, maar ook landschap en dorpen eromheen. Dat het mooi is, kan een reden zijn om er niets meer aan te doen. Echter er staan veranderingen op stapel. Om biodiversiteit (natuurdoelen) te behouden, is meer bescherming van natuur nodig, om ons aan te passen aan klimaatverandering, is het nodig meer regenwater vast te houden in beekdalen en door hogere grondwaterstanden in de winter en voorjaar. De landbouw staat voor een uitdaging om de uitstoot van stikstof terug te dringen en zorg te dragen voor minder uitspoeling van voedingsstoffen en gewasbeschermingsmiddelen naar (grond) water. En tot slot vragen we als maatschappij om ruimte voor woningbouw en duurzame energie (wind- en zonnestroom). Die ontwikkelingen gaan ook ons gebied, ons landschap raken. De ambitie is, hoe zorgen we er samen voor dat we de nieuwe ontwikkelingen, veranderingen in landgebruik zodanig vormgeven, dat we ook over 10-20 jaar nog blij zijn met het landschap en met onze leefomgeving.

In het Overlegorgaan werken zo'n 20 organisaties samen; ieder houdt zijn/haar eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Maar samen zoeken we waar we elkaar kunnen helpen en versterken. De focus van het Overlegorgaan ligt op (1) kwaliteit van landschap, verhalen en cultuurhistorie, (2) duurzaam gebruik van het gebied voor recreatie en toerisme (3) inspiratie voor vitale landbouw en (4) een goede communicatie en betrokkenheid van inwoners, ondernemers en jongeren.

Het doel is dat we samen werken aan de (door)ontwikkeling van het gebied, zodanig dat we ook in de toekomst prettig kunnen wonen, werken en recreëren in een gezonde en vitale omgeving.

Reactie uit de groep

- Het ambitieplan is nog vrij algemeen. Je kunt het er bijna niet mee eens zijn. Maar wat is het vervolg? De huidige situatie is wel dat we moeten strijden om behoud van iedere meter ruiterspad. Wat eenmaal weg is, krijgen we niet meer terug. Hoe past het ruiternetwerk dat we nu aan het uittekenen zijn, in dit ambitieplan? Ruiters gaan ook niet goed samen met groot landbouwverkeer en (steeds meer) motoren over smalle buitenwegen. Reactie: dat is wel een zoektocht die we samen moeten doen. Veiligheid is belangrijk, maar ook het halen van natuurdoelen. Niet alles is mogelijk. Invulling kan alleen met goede samenwerking van gebruikers onderling en samen met TBO. Een goed voorbeeld is hoe MTB en ruiters samen op veldexcursie zijn gegaan om de knelpunten van ruiters- en MTB routes in het veld te bekijken en met voorstellen voor verbetering te komen. De voorstellen zijn naar Staatsbosbeheer gestuurd. Die moet wel een eerste beoordeling op natuureffecten doen. Mogelijk zijn vergunningen nodig, dat maakt een traject wel lang.
- Dat niet alles overal kan, wordt wel onderkend. Benadrukt wordt het belang van goede informatie. Vertel waarom iets niet kan, welke afwegingen je gemaakt hebt. Dat draagt bij aan begrip.
- Rondom het Drents-Friese Wold is de aanwezigheid van de wolf ook een aandachtspunt in de communicatie. Mensen zijn bang om (alleen) het bos in te gaan. Ook dat heeft te maken met veiligheid.
- Vanuit Hoogersmilde wordt aangegeven dat er verschil in beleving van het gebied is tussen mensen die er geboren en getogen zijn en zij die er pas recent (vanuit het westen) zijn komen wonen. De eerste groep is "Wies met het Drents-Friese Wold" maar mist daarbij ook eerder bijzondere plekken. Het nieuwe fietspad Wildrijck-Hoogersmilde gaat niet meer langs de Albertaplas. Veel inwoners van Hoogersmilde kwamen daar graag om van de rust te genieten. Dan moet je goed (beter) uitleggen waarom het pad daar nu niet meer langs gaat. Zonder uitleg, is de conclusie snel "Staatsbosbeheer doet maar wat, ze hebben er geen verstand van".
- Er wordt gesproken over "mensnatuur" buiten de huidige natuur. Maar waar moet dat dan komen als alle ruimte in gebruik is? Antwoord: verwacht wordt dat er in de landbouw veranderingen gaan plaatsvinden, waarbij (delen van) agrarische grond minder intensief gebruikt zal worden of ingezet voor biodiversiteit op verbeteren waterkwaliteit. Mogelijk is daar in goed overleg ruimte voor recreatie. Daarbij zijn we wel afhankelijk van de wil van de eigenaar van de grond om mee te werken.
- In communicatie vinden we wisselwerking met dorpen belangrijk. Laat weten welke vragen over de natuur en het gebruik jullie bereiken, zodat we daar gericht op kunnen reageren. Naast huis-aan-huisbladen, worden facebookpagina's vanuit de dorpen veel geraadpleegd.
- Men ziet verschil in gedrag tussen toeristen (van buiten) en recreanten (eigen inwoners). Vooral de gasten van de grote, luxere vakantieparken gedragen zich niet altijd passend in de natuur. Met zorg wordt gekeken naar de overnames van campings door grote (internationale) ketens. Het is lastig om daarop te sturen.
- De oerwaarden van Drenthe die Marketing Drenthe communiceert, passen goed bij het Drents-Friese Wold. De mensen die daarop af komen (rustzoekers, natuurliefhebbers), gedragen zich vaak ook beter. De gemeente wil niet meer toeristen in het hoogseizoen, maar juist meer spreiding naar voor en naseizoen. We moeten ons wel realiseren dat toeristen ook geld komen brengen en daarmee lokale ondernemers en werkgelegenheid in stand houden.
- Vanuit Elsloo wordt gevraagd voor aandacht van wat er nu ligt. Kunnen we eerst zorgen dat het onderhoud van de huidige voorzieningen (zoals de fietspaden over het Aekingerzand) goed zijn, voordat we energie, tijd en geld stoppen in nieuwe voorzieningen? Lysander schetst de problematiek rond de fietspaden Aekingerzand. SBB ontvangt structureel te weinig geld voor beheer en onderhoud van de voorzieningen. Daar komt bij dat het Aekingerzand, met

lokaal grote temperatuurverschillen, voor extra eisen aan de verharding zorgt. Tot slot zet de provincie Drenthe in op kwaliteitsverbetering van fietspaden en heeft daar ook een subsidieregeling voor. Terwijl die regeling niet geldt in Friesland. Staatsbosbeheer heeft daarmee in de afgelopen jaren vaker prioriteit gegeven aan verbetering van de fietspaden in het Drentse deel. Gevraagd wordt of het Overlegorgaan dan geen rol kan spelen om de provincie Friesland aan te spreken. Achterstallig onderhoud van basisvoorzieningen draagt niet bij aan draagvlak voor natuur.

- De gebruikersgroepen zullen ook weer geraadpleegd worden bij de uitvoeringsplannen.

Rondvraag

- Hoogersmilde meldt dat ze van Jan Hoeks begrepen hebben dat er geld was voor een poort Drents-Friese Wold. Is dat er nog steeds? Dorpsbelangen Hoogersmilde wist dat niet, omdat Jan niet meer in het bestuur zat. Antwoord: jaren geleden is vanuit het dorp Zorgvlied een ontwerp gemaakt met zwerfkeien en cortonstaal om kenbaar te maken dat het Nationaal Park al in het dorp begint. Dat is met vrijwilligers uitgevoerd. De kosten voor materialen (ongeveer 1500 euro) zijn door het Nationaal Park betaald. Daarna is het aanbod via het gebruikersplatform aan de andere dorpen gedaan om ook zoiets voor hun dorp uit te werken. Het NP kon de kosten betalen. Uit andere dorpen is daar nooit meer een reactie op gekomen.
- De afgelopen weken heeft Defensie extreem laag gevolgen met apaches in het gebied. Mag dat zomaar? Ja, voor nationale veiligheid gelden andere regels dan voor recreatief gebruik. Het zou wel goed zijn als Defensie, nu de intensiteit van gebruik in Drenthe gaat toenemen, meer betrokken raakt bij het Overlegorgaan.
- Erik Menkveld benadrukt dat de afgelopen 50 jaar een grote toename van inwoners en dus ook recreanten heeft plaatsgevonden. Dat vraagt iets van ons allemaal. We moeten samen zoeken naar oplossingen, ook al is dat lastig in een steeds meer gepolariseerde wereld. We zijn trots op onze mooie gebieden, maar om dat zo te houden vraagt dat wel om duidelijke keuzes waar we heen willen en meer rekening houden met de belangen van anderen. Dat betekent ook samen zoeken naar ruimte buiten de natuur.
- Voorheen hoorden we steeds over zure regen en een gat in de ozonlaag. Bestaat dat niet meer? Ik hoor er nooit meer wat over.
- De Wapser gemeenschap heeft volgende week een vergadering. Mogen we daarna ook nog reageren? Ja dat mag, maar dan wordt dat niet meer meegenomen in de aangepaste versie voor het Overlegorgaan van 18 september. Goede suggesties kunnen wel verwerkt worden voor de definitieve versie van december.
- In vorige vergaderingen waren meer groepen vertegenwoordigd. We missen bijvoorbeeld afvaardigingen van Diever, Appelscha en Zorgvlied, Oude Willem en Wateren.
- Erik Menkveld meldt dat de terreinbeheerders de komende maanden kleinschalige beheermaatregelen uitvoeren, zoals maaien en plaggen. Als je overlast ervaart of er vragen over hebt, neem dan contact op met het beheerkantoor SBB in Hoogersmilde of dat van Natuurmonumenten in Ruinen. Het meeste werk wordt uitbesteed aan aannemers en dan blijft het mensenwerk.

Positoning

Hans introduceert nog een extra onderwerp wat niet op de agenda stond. Vanuit communicatie werken we aan positionering van het gebied. Hoe duiden we ons gebied. Als drie aparte gebieden die toevallig bij elkaar in de buurt liggen, of is er een gezamenlijk kenmerk waardoor de gebieden samen een eenheid vormen.

De meeste aanwezigen hebben een duidelijk gevoel van betrokkenheid bij een van de gebieden (Drents-Friese Wold in dit geval). Het grotere gebied promoten, vinden ze meer iets voor toeristen en marketing Drenthe.

De waarde van alle gebieden (en het gebied ertussen) ligt in authenticiteit, de rust en vriendelijkheid van de mensen, de grote afwisseling van het landschap (genoemd werd de tegenstelling met "de eindeloze Veluwe" wat als saai wordt ervaren). Ook natuur is belangrijk. De naam "Drents-Friese grensstreek" heeft niemand gevoel bij. Dan liever iets als "Natuurpoort van Drenthe" of Dingspel Diever (vroeger behoorden niet alleen Westerveld, maar ook de Stellingwerven bij de Dingspel Diever). Ook biodiversiteit wordt gezien als belangrijke waarde van het gebied.